

วิชาสังคมศึกษา 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของโลก (ภูมิศาสตร์กายภาพ)

ธรณีภาค	• ธรณีภาค
บรรพชาศภาค	
อุทกภาค	

มาตรฐาน 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ส5.1ม.4-6/1 วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นที่ในประเทศไทยและภูมิภาค

ต่างๆ ของโลก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์

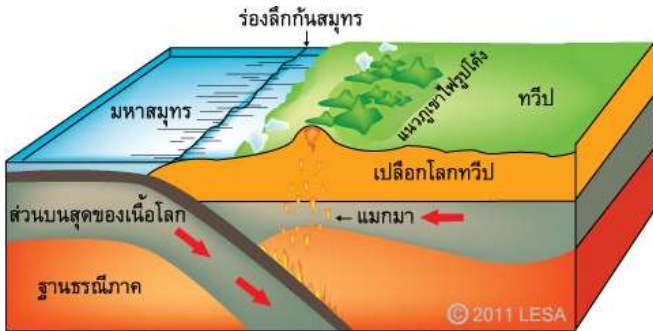
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

โรงเรียนวิบูลวิทยา (การกุศล)

ใบงานที่ 2.1

การเปลี่ยนแปลงทางธรณีภาค

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ส5.1ม.4-6/1

1. จากภาพที่1 เป็นการเข้าหากันของแผ่น
ธรณี.....

2. จากการเคลื่อนเข้าหากันทำให้เกิดสิ่งใด

.....

3. จากภาพที่ 2 เป็นการเคลื่อนที่เข้าหากันของ
แผ่นธรณี.....

4. จากการเคลื่อนที่เข้าหากันทำให้เกิด

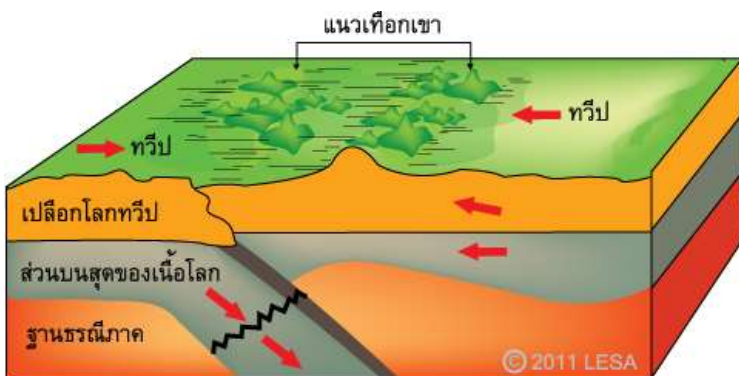
.....

5. จากภาพที่ 3 เป็นการเคลื่อนที่เข้าหากันของแผ่น
ธรณี.....

6. จากการเคลื่อนที่เข้าหากันทำให้เกิด

.....

แหล่งข้อมูล หนังสือแบบเรียนพื้นฐานวิชาภูมิศาสตร์ม4-6

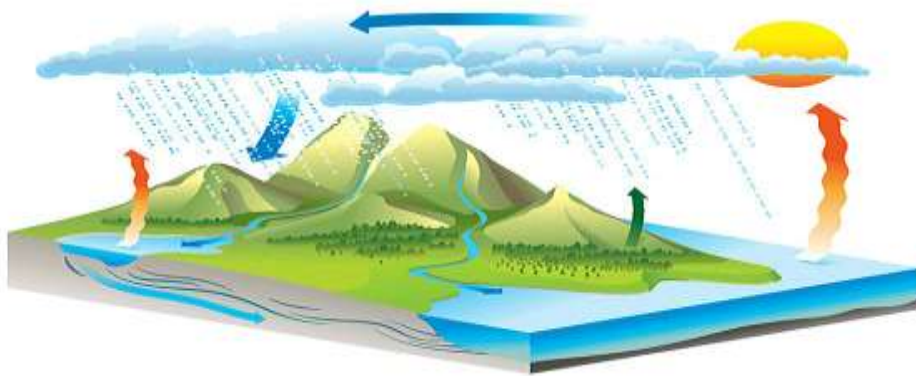
<http://www.lesa.biz/earth/lithosphere/plate-tectonics/plate-boundaries/convergent>

ใบงานที่ 2.2

อุทกภาค

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้ววิเคราะห์เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด ส5.1ม.4-6/1

1. จากแผนภาพ สามารถอธิบายวัฏจักรทางอุทกวิทยาได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. การเกิดวัฏจักรของน้ำตามธรรมชาติ มีขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

.....

3. การตัดไม้ทำลายป่าส่งผลต่อวัฏจักรของน้ำหรือไม่จงอธิบาย

.....

.....

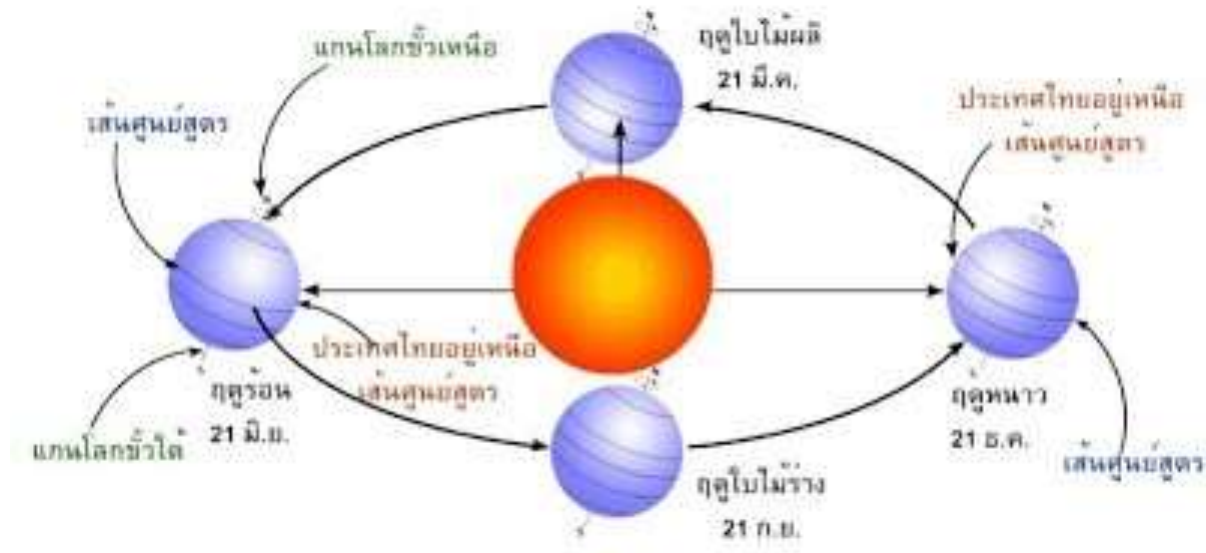
.....

.....

ใบงานที่ 2.3

เรื่อง บรรยากาศภาคและฤดูกาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษารูปภาพการเกิดฤดูกาลของไทยแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. วันวสันตวิษุวัต

ตรงกับวันที่.....

ความสัมพันธ์กับเวลากลางวัน-กลางคืน

.....

.....

.....

.....

.....

ฤดูกาล

.....

.....

.....

2. วันอุตตรायันหรือครีษมายัน

ตรงกับวันที่.....

ความสัมพันธ์กับเวลากลางวัน-กลางคืน

.....

.....

.....

.....

.....

ฤดูกาล

.....

.....

.....

3. วันสารทวิษุวัต

ตรงกับวันที่.....

ความสัมพันธ์กับกลางวัน-กลางคืน

.....

.....

.....

.....

.....

ฤดูกาล

.....

.....

.....

4. วันทักษิณายนหรือเหมายน

ตรงกับวันที่.....

ความสัมพันธ์กับกลางวัน-กลางคืน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2.4

เรื่อง เขตนิเวศของโลก

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาแผนที่เขตชีวนิเวศของโลก จากหนังสือเรียนภูมิศาสตร์หน้าที่ 60 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ระบบชีวนิเวศในโลกของเราสามารถแบ่งออกเป็นกี่เขต

.....

2. บริเวณชีวนิเวศใดที่นักเรียนคิดว่ามีความหลากหลายทางชีวภาพมากที่สุด โดยยกตัวอย่างสถานที่ประกอบการอธิบายและปัจจัยที่ส่งผลที่ทำให้เกิดความหลากหลายมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ชีวนิเวศหรือไบโอมในประเทศไทยมีอะไรบ้าง พบได้บริเวณใดของไทยได้บ้าง

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่า หากสัตว์ในเขตหนาวจัดมาอาศัยอยู่ในเขตร้อนจะสามารถมีชีวิตอยู่ได้หรือไม่ อย่างไร

.....

ชุดความรู้

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่ส่งผลต่อภูมิประเทศ

1.1 กระบวนการน้ำบนพื้นผิวดินกับลักษณะภูมิประเทศ จะทำให้เกิดกระบวนการ ดัง นี้

การกร่อนและการทับถม

ภูมิประเทศที่เกิดจากการกร่อนโดยน้ำ		
ลำธาร	คือ เส้นทางน้ำไหล	
แก่ง	คือ โขดหินแข็งที่อยู่ในร่องน้ำระดับต่าง ๆ	
น้ำตก	คือ พื้นที่ต่างระดับในเส้นทางน้ำ	

กุมภ ลักษณะ	คือ บ่อกลมรูปหม้อ เกิดที่ท้อง น้ำ	
โกรกธาร	หุบผาลึกชัน ด้านล่างมีน้ำไหล	
ภูมิประเทศที่เกิดจากการทับถมจากน้ำบนผิวดิน		
เนิน ตะกอนรูป พัด	คือ ตะกอนที่น้ำพัดพา มาจากหุบเขาลาดชัน	
คันดิน ธรรมชาติ	คือ ตะกอนลำน้ำที่ทับ ถมบริเวณริมฝั่ง	

ที่ราบน้ำท่วมถึง (ที่ราบลุ่มแม่น้ำ)	คือ ตะกอนแม่น้ำทับถมเมื่อน้ำหลาก		
ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ	คือ ตะกอนที่ทับถมบริเวณปากแม่น้ำ เกิดสันดอนกลางแม่น้ำ		

1.2 กระบวนการของน้ำใต้ดินกับลักษณะภูมิประเทศ น้ำใต้ดิน คือ น้ำที่ไหลอยู่ในชั้นดิน ทำให้เกิดกระบวนการกร่อนและการทับถม เกิดเป็นลักษณะภูมิประเทศดังนี้

ภูมิประเทศที่เกิดจากการกร่อนโดยน้ำใต้ดิน

ถ้ำ	คือ โพรงขนาดใหญ่ ลึกลงเข้าไปในพื้นดินหรือภูเขา	
หลุมยุบ	เกิดจากการละลายของหินที่อยู่ด้านล่าง แล้วถูกน้ำใต้ดินพาตะกอนออกไป	
คาสต์	หินปูนที่ถูกชะล้างเนื้อหินออกไปจนเหลือแต่ซากหินปูน	

ภูมิประเทศที่เกิดจากการทับถมโดยน้ำใต้ดิน

หินงอก	เป็นส่วนที่พอกพูนที่พื้นถ้ำ จากน้ำที่หยดลงมาจาก หินย้อย	
หินย้อย	เป็นส่วนที่พอกพูนจากน้ำ ที่หยดลงมาจากเพดานถ้ำ	

1.3 กระบวนการของคลื่นกับลักษณะภูมิประเทศชายฝั่งทะเล

ชายฝั่งทะเล สามารถจำแนกได้ 2 ประเภทได้แก่ **ชายฝั่งยกตัว** เป็นหาดทรายที่มีแนวเขื่อน้ำทะเลตื้น ค่อย ๆ ลดลงในทะเล ยกตัวอย่างชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ในภาคตะวันออก เช่นที่ ชลบุรี ระยอง เป็นต้น

ชายฝั่งจมตัว เป็นชายฝั่งที่มีเกาะ มีการกัดเซาะโขดหิน มีหาดและอ่าวแคบ เช่น ทะเลฝั่งอันดามันทางภาคใต้ของไทย เช่น กระบี่ ตรัง สตูล เป็นต้น

ภูมิประเทศที่เกิดจากการกร่อนโดยคลื่น		
หน้าผาชันชายฝั่งทะเล	คลื่นชายฝั่งกัดเซาะให้หินชายฝั่งพังทลายลงมาเป็นหน้าผา	
ซุ้มหินชายฝั่ง	โพรงหินหัวแหลมทะเลถึงกันทำให้หินส่วนล่างถูกกัดเซาะไป เหลือหินส่วนที่แข็งอยู่ด้านบน	
เกาะหินโด่ง	คลื่นเซาะจนซุ้มหินพังกลายเป็นหลักหินในทะเล	

ภูมิประเทศที่เกิดจากการทับถมโดยคลื่น		
สันดอน	เกิดจากคลื่นพัดพาตะกอนมาทับถมบริเวณชายทะเลหรือปากแม่น้ำ	
หาด	ชายฝั่งแนวน้ำขึ้น-ลงมีหาดทราย หาดหิน และหาดเลน	
ลากูน	คือแอ่งน้ำเค็มใกล้ทะเล เกิดระหว่างแผ่นดินกับสันดอน	
ชะวากทะเล	ชายฝั่งทะเลที่เว้าเป็นช่องไปถึงปากแม่น้ำ เป็นบริเวณที่น้ำเค็มและน้ำจืดผสมกันจึงเป็นน้ำกร่อย	

1.4 กระบวนการของลมกับลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศที่เกิดจากการกร่อนโดยลม		
เสาหิน	เกิดจากลมพัดเอาเม็ดทรายไปกัดสีหินให้สึกกร่อนเป็นรูปแบบต่าง ๆ	
ดาตกรวดทะเลทราย	คือลานกรวดหินที่อยู่ในทะเลทรายเพราะลมพัดเอาเม็ดทรายออกไป	
แอ่งลมหอบ	ดินและทรายถูกลมพัดออกไปจนหมด เหลือเพียงหลุมบ่อ	
ลาดเชิงเขาสีกร่อน	คือเชิงเขาในทะเลทรายเกิดการเซาะกร่อน ทำให้เป็นร่องริ้ว	

ภูมิประเทศที่เกิดจากการทับถมโดยลม		
เนินทราย	เกิดจากการทับถมของตะกอนทรายที่ลมพัดมาจนเกิดเนินทราย	
เนินดินลมหอบ	เกิดจากการทับถมของตะกอนท	

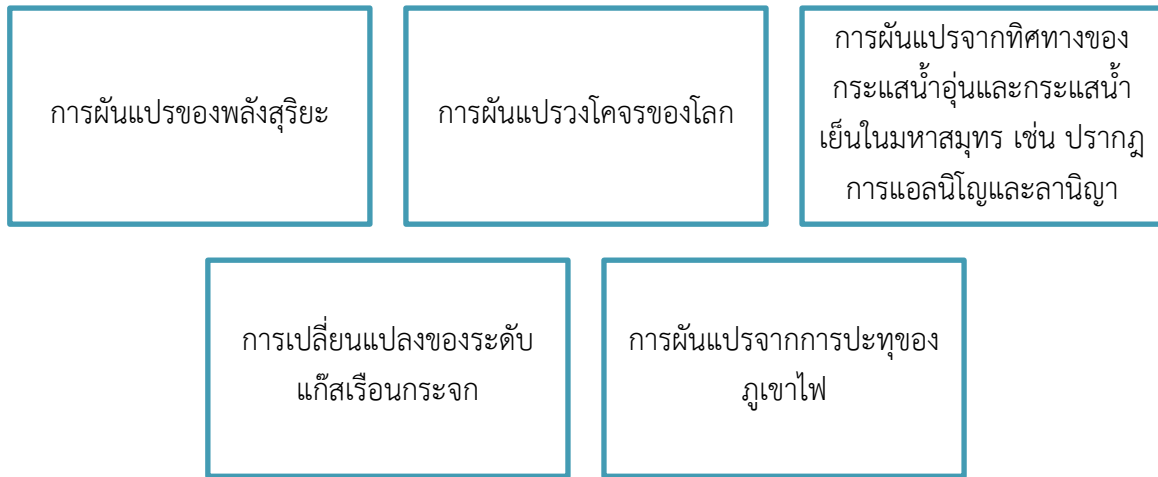
	ร้ายแรง (ทรายที่มีความละเอียดมาก) ที่ลมพัดพามา	
--	--	--

1.5 กระบวนการของธารน้ำแข็งกับลักษณะภูมิประเทศ เป็นกระบวนการที่ธารน้ำแข็งที่ก่อตัวขึ้น(การทับถม) และละลายลง (การกร่อน) ทำให้เกิดเป็นลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

ภูมิประเทศที่เกิดจากการกร่อนโดยธารน้ำแข็ง		
หุบเขาธารน้ำแข็งเชิร์ก	เป็นหุบเขารูปตัวยู เกิดจากการกัดเซาะกร่อนลงมาจากยอดเขา	
สันเขาอาแรต	สันเขาที่เหลือจากการเซาะกร่อนอยู่ระหว่างหุบเขารูปตัวยู	
ยอดเขาพีระมิด	ยอดเขาแหลมที่เหลือจากการเซาะกร่อน	
แอ่งน้ำบนเขา	เกิดจากหินที่เลื่อนหลุดไปจากธารน้ำแข็ง	

ภูมิประเทศที่เกิดจากการทับถมโดยธารน้ำแข็ง		
เนินเคม	เป็นเนินตะกอนบริเวณปลายธารน้ำแข็ง	
หลุมธารน้ำแข็ง	คือ ก้อนน้ำแข็งที่ละลายช้าไหลมาพร้อมตะกอน กลายเป็นแอ่ง	
ตะกอนน้ำแข็งไม่แสดงชั้น	ตะกอนที่อยู่ใต้ธารน้ำแข็งที่ไม่ได้ถูกพัดพาให้เคลื่อนที่	
ทะเลสาบธารน้ำแข็ง	เป็นทะเลสาบที่เกิดจากการละลายของน้ำแข็ง	

2 การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่ส่งผลต่อภูมิอากาศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ

ใบงานที่ 2.5

เรื่องการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของลักษณะภูมิประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาชุดความรู้และสืบค้นสถานที่ที่กำหนดให้พร้อมเขียนลักษณะภูมิประเทศและกระบวนการเกิดลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว

1. ละลุ จังหัดสระแก้ว ลักษณะภูมิประเทศคือ.....

กระบวนการเกิด

.....
.....

2. เขาตะปู จังหวัดพังงา ลักษณะภูมิประเทศ.....

กระบวนการเกิด

.....
.....

3. แหล่มตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะภูมิประเทศ.....

กระบวนการเกิด

.....
.....
.....

4. แก่งหินเพิง จังหวัดปราจีน ลักษณะภูมิประเทศแบบ.....

กระบวนการเกิด

.....
.....
.....

5. สามพันโบก จังหวัดอุบลราชธานี ลักษณะภูมิประเทศคือ.....

.....
.....

ใบงานที่ 2.6

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศที่เกิดจากแอลนีโญและลานีญา

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาปรากฏการณ์แอลนีโญและลานีญาจากหนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ หน้า ที่ 80
หรือจากอินเทอร์เน็ต

1. ให้นักเรียนอธิบายการเกิดปรากฏการณ์แอลนีโญ ว่ามีลักษณะการเกิดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปรากฏการณ์แอลนีโญ ส่งผลต่อภูมิอากาศประเทศไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนอธิบายการเกิดปรากฏการณ์ลานีญา ว่ามีลักษณะการเกิดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ปรากฏการณ์ลานีญา ส่งผลต่อภูมิอากาศประเทศไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แหล่งข้อมูลที่นักเรียนใช้ค้นคว้า คือ

.....

.....

.....

แหล่งข้อมูลสามารถใช้ศึกษาประกอบการทำใบงานทั้งหมด

หนังสือเรียนวิชาภูมิศาสตร์.4-6 สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ หน่วยที่ 2

ชุดความรู้

เว็บไซต์ ประกอบด้วย

<http://www.lesa.biz/earth/lithosphere/plate-tectonics/plate-boundaries/convergent>

<http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/68038/-blog-blo-sci-ar-sci->

